AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 194 CLEVELAND, O., TUESDAY MORNING, AUGUST 18TH, 1931 LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Geneva in Madison sta slovenski rivieri za naše izletnike poleti

Geneva, O. — Slovenska pesem je vedno lepa, če se poje s pravim razumom in zanosom, a nam se zdi, da je najlepša, kadar prihaja s pravilno izgovarjenimi besedami, iz grla v Ameriki rojenega Slovenca ali Slovenke. Naše slovenske mladine je tu na farmah v okolici Madisona in Geneve vedno vse polno. Tako tudi pretečeno soboto in nedeljo.

Vaš poročevalec je sedel preteklo soboto večer na trati pred Gramčevo hišo. Mirijade zvezd je krasilo nebeški svod, črički in murni so godli, piskali in prepevali svoje najslajše melodije pozno v noč, ko se oglasi tam preko ceste odmev pesmi: "Rasti, rasti rožmarin." Glas je prihajal iz grla mlade Slovenke. In zopet: "Dekle, zakaj tajiš?" "Daj, daj srček nazaj." "Barčica po morju plava." Pesem je sledila pesmici v tiho noč. Radovednost je gnala poročevalca, da poizve za skrivnostno pevko. Bili sta kar dve in sicer Miss Theresa Oberstar, hčerka družine Oberstar iz Ely, Minn., ki se nahaja v Clevelandu na počitnicah in Miss Sophie Brodnik, hčerka Brodnikove družine iz Glass Ave. Deklici imata glas, katerega bi človek kar naprej poslušal. . .

Na vseh piknikih v Clevelandu ni nikdar toliko ljudi, kot jih je bilo v nedeljo na slovenskih farmah v teh krajih. Vsak ima svoje prijatelje in znance, ki prihajajo v lepem vremenu na oddih na farme. In bolj svežega zraka težko dobite kje drugje, kot v okoliških hribčkih Madisona in Geneve. Na "naše" farme pri Gramcu je dospel v nedeljo Mr. Ivan Zupan, urednik Glasila KSKJ z vso družino. Iz Newburga je dospelo pet mladih zakonskih parov, ki so si v soboto večer zakurili velik ogenj v skrivnostni hosti ter pekli koruzo in vinarce. Nadalje smo opazili med obiskovalci Mr. in Mrs. Oražem iz Carl Ave. in družino, Mr. in Mrs. Anton Kaušek, Mr. in Mrs. Frank Kek, Mr. in Mrs. Frank Banič, Mr. in Mrs. Jos. Kremžar, Mr. Lapp, Mr. in Mrs. Tomic, Mr. in Mrs. Frank Kmet. Vsi so prišli s svojimi družinami, pa še mnogo drugih, in v splošnem veselju v tej družbi vaš poročevalec seveda ni mogel dobiti vseh imen.

Oče Gramčeve mame so v nedeljo zjutraj kosili travo za teličke, pa so pri tem izgubili žepno uro. Splošno iskanje je nastalo od strani dobrovoljcev, pa brez uspeha. Oče so bili tako potrti, da jih je zvečer Mr. Fred Sternisha odpeljal v Cleveland. Upamo, da se kmalu vrnejo med nas.

Mr. Anton Lach, ki je bival s svojima sinkotoma od pondeljka zadnjega tedna na Gramčevih farmah, se je v soboto vrnil z Walterjem domov, dočim mora vaš poročevalec sedaj paziti na Raymonda in skrbeti, da ga srečno pripelje nazaj v Cleveland.

Pri John Zakrajšku je v nedeljo izgledalo, da bomo imeli prve vrste rokoborbo. Dospel je namreč Mr. Frank Simončič (Simms), toda mesto pugilistične umetnosti nam je prijazni Frank pokazal, kako se "ureže" pristna slovenska polka za ples in sicer na harmoniko. Tudi mama Hojerjeva je bila tam z vso družino, dočim se je Eddie Simončič nahajal na prijazni farmi Mrs. Grabeljšek.

Pri Zakrajšku imajo najvišjo kopico ovsene slame. Kdor hoče do vrha, se mora poslužiti dveh lestev. In tudi to navado imajo pri Zakrajškovih, da ponoči orjejo, zares! Pretekli petek večer, ko se je vaš poročevalec mudil pri Zakrajšku, je orjaški traktor ob devetih še vedno brnel na polju in to v popolni temi.

Pri Debevcu so imeli v nedeljo piknik "Orli." Oblakov truk jih je pripeljal kakih 40, drugi so pa prišli s svojimi avtomobili. Največ zabave je povzročil vsega humorja polni Mr. Frank Mišmaš. Popoldne se je oglasil tudi Rev. Ponikvar, ki je darežljivo delil med mladino candy, dočim je proti večeru Mr. Kushlan skrbel, da je vsa družba skupno odpotovala nazaj proti Clevelandu.

Miss Maxine Steinitz, ki je bila skozi šest tednov kot voditeljica v Mary Eels kampi za mlada dekleta, se je te dni vrnila v Cleveland. Mnogo naših slovenskih deklet se je nahajalo v omenjenem šotorišču.

Vedno je prijeten obisk k Mr. Anton Cugeljnu. Slednji bo delegat na konvenciji Slovenske Dobrodelne Zveze. Slovenski farmerji, ki so člani društva "Napredni farmer" št. 44 SDZ, mu vedno poverijo zaupanje, da zastopa njih društvo na konvenciji Zveze. Kot ram je Mr. Cugelj pravil, dobi njegova farma vodovod iz mesta Geneve, kar bo pač veliko zboljšanje pri hiši.

Od velike "družine," ki se je nahajala pri Gramčevih tekom preteklega tedna, smo ostali še trije: vaš poročevalec, Mr. Jos. Kuhelj in Raymond Lach. Danes se pripelje na oddih Mr. Anton Kaušek s soprogo.

Miss Mary Lazar ni samo spretna voznica avtomobila, pač pa se tudi dobro razume na konje. Lepo je videti zdravo dekle dirkati s konjem po farmah. V nedeljo bi se bila Mary skoro ponesrečila pri vožnji z avtomobilom. Nek drug avto je zadel v njenega ravno sredi pokritega mostu, ki vodi v bližini Geneve preko Grand River. Mary je ostala sicer nepoškodovana, njen avto pa je dobil precejšnje poškodbe.

In če se še zahvalimo 15-letni Friedi Kožarjevi, ki nas je preteklo soboto popoldne tako lepo zabavala z igranjem na harmonike in pepevala zraven mične pesmice, tedaj bi bilo današnje poročilo končano. — Madison.

Delavska stranka pozivlje mlačne volivce, da se udeleže volitev

Washington, 17. avgusta. — Delavska stranka je danes izjavila, da se bo napelo vse sile, da se spravi na volišče vseh tistih 15,000,000 volivcev pri predsedniških volitvah prihodnje leto, ki se vedno vzdržujejo volitev. Ako se ti mlačneži udeleže volitev, je delavska stranka prepričana, da se bo odpravila Volstead postava in da bo zopet upeljano pivo. Odbor delavske stranke je že razposlal pisma na vse svoje podružnice, da gredo te na delo v kampanji, da se pravočasno vsi volivci registrirajo. Ta odbor je prepričan, da so vsi tisti, ki sicer ob času volitev ostanejo doma, za upeljavo piva, in da bo stvar gotovo zmagala, če bi se moglo te ljudi spraviti na volišče. Namen te kampanje bo, da se izvoli v kongres take kandidate, ki so naklonjeni za odpravo ali omiljenje prohibicije. Kampanja za registracijo se mora pričeti najmanj šest mesecev pred volitvami. Pri volitvah drugo leto bo najbrže prišlo direktno vprašanje: kdo je moker in kdo je suh in se ne bo mogel noben kandidat izgovarjati ali izogniti vprašanju. Sentimen večine ameriškega naroda je danes za odpravo prohibicije, akoravno suhači trdijo, da je večina še vedno suha.

Svetovni kapital čaka na padec Rusije

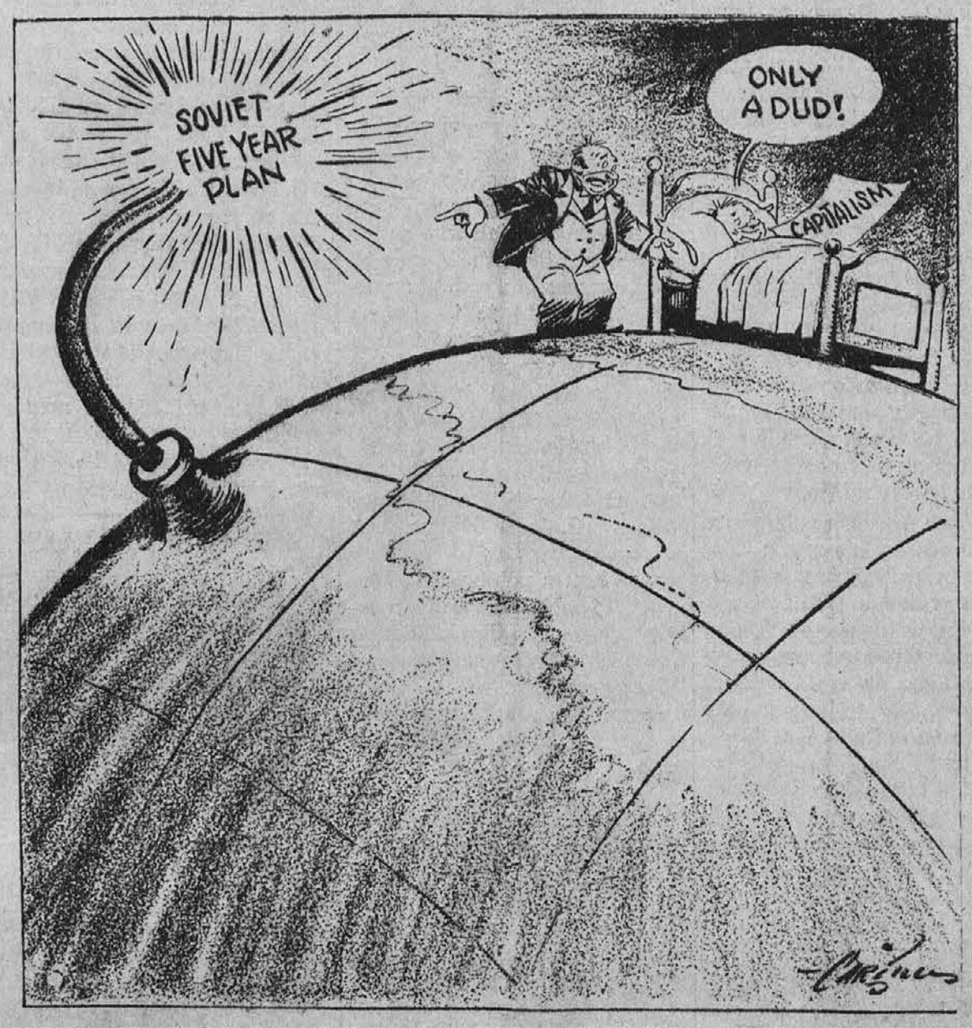

Zedinjene države so naročile, da se skuha 2,728,100 galon najboljšega žganja

Washington, 15. avgusta. Prihodnje leto se bo v Zedinjenih državah skuhalo več finega žganja, kot se ga je kdaj poprej. In to samo najboljšega žganja, "bourbon" in "rye." Dr. James A. Doran, komisar za alkohol, je danes naznanil, da je pooblastil izdelovalce žganja, da se skuha 2,728,100 galon žganja, da se izpopolni zaloga žganja v vladnih skladiščih, in ki se ga rabi samo za zdravniške svrhe. Zadnja štiri leta je dala vlada Zedinjenih držav skuhati vsako leto dva milijona galon žganja za zdravniške svrhe, toda kot kaže, je bila ta količina premajhna in vladna zaloga se krči. Dr. Doran pravi, da je dal toliko količino skuhati sedaj, ker je cena žitu tako nizka in da se nekoliko odpomore brezposelnosti. Dr. Doran ni povedal, katere distilerije je poveril z naročilom, toda toliko se ve, da "bourbon" žganje bodo kuhali v Kentucky, "rye" pa v Pennnsylvaniji. Žganje, ki ga da vlada skuhati v zdravniške svrhe, se "stara" štiri leta, nakar leži v vladnih skladiščih še eno leto, potem se ga pa da lekarnam. Če bo že kuhanje žganja pomagalo k večji zaposlenosti, kot je izjavil komisar dr. Doran, koliko bolj bi še pomagalo, če bi vlada dovolila izdelavo in prodajo lahkega vina in pive!

Nezaposlenost in prohibicija sta največ krivi današnjih zločinov v deželi

Washington, 17. avgusta. — Znana Wickershamova komisija je izdala te dni svoje 13. poročilo, ki se ukvarja s kriminalistiko v Zedinjenih državah in pravi, da sta glavna vzroka silno se množečim zločinom: brezposelnost in prohibicija. Toda komisija ni predlagala nobenih sredstev, s katerimi bi se število zločinov zmanjšalo. To poročilo je podpisalo devet članov te komisije, sodnik William S. Kenyon pa ga ni podpisal. Član komisije, Henry Anderson, je pa izjavil, da prohibicijske postave vzbujajo nezaupanje in mržno proti vladi in da se zbudi tudi pri najbolj udanih državljanih nezaupanje proti vladi, ki je brez moči pri svojih državljanih, da bi jih prisilila te postave izpolnovati. Morris Plescowe je pokazal na raketirstvo, umore in nasilje chicaških butlegerjev in je rekel, da vsega tega ne bi bilo, če ne bi bila tako velika zahteva po opojni pijači in če bi ne bilo toliko dobička pri tem. Ljudje hočejo pijačo in če iste ne morejo dobiti postavnim, jo pa dobe nepostavnim potom.

Piknik v Euclid Beach

Collinwoodski trgovci, znani pod imenom "Northeast Business Ass'n prirede v sredo velik piknik v Euclid Beach parku. Nad 10,000 zavojčkov slaščic je pripravljenih za otroke in tudi za $300.00 nagrad je za odrasle. Tikete za na piknik dobite brezplačno pri collinwoodskih trgovcih. Trgovci, ki spadajo v to organizacijo imajo v sredo trgovine ves dan zaprte.

Važna seja

Žensko društvo Marije Vnevozete št. 103 JSKJ ima v sredo večer jako važno sejo, katere naj se udeleže vse članice.

* V Texasu in Novi Mehiki je bil čutiti včeraj močan potres, ki je porušil več hiš.

Prebivalstvo Anglije mora poseči v žep, da se reši deželo krize

London, 17. avgusta. — Angleška delavska vlada s predsednikom MacDonaldom na čelu, namerava izdati na angleški narod apel, da vsakdo pomaga po svoji moči, da se dežela reši prete če krize. Ministerski predsednik je napravil načrt, po katerem se bo moral vsak enakomerno žrtvovati. Predvsem nameravajo zmanjšati stroške za življenske potrebščine, da deželi ne bo treba toliko kupovati zunaj. Upeljati se nameravajo novi davki, dasi je že sedaj angleški narod najbolj obdavčen na svetu. Vlada namerava hraniti tudi s tem, da se bo takoj ustavilo vsako nadaljno zidanje cest, javnih poslopij; skrajšalo se bo oddajanje po radiju; zmanjšale se bodo plače vladnih uslužbencev, pristojbine zdravnikom in učiteljske plače.

*

Bombay, Indija, 17. avgusta. — Vlada se boji, da izbruhnejo v Indiji novi nemiri proti angleški vladi. V London je bila sklicana konferenca, katere bi se morali udeležiti tudi indijski voditelji. Mahatma Gandhi, znani narodni boritelj, je v zadnjem trenotku odpovedal svojo udeležitev konference. V soboto je izjavil Gandhi: "Ne pričakujte mnogo dobrega iz Londona in če bo izid te konference pomenil vojno, bodimo na to pripravljeni!"

Da se odpravi železniški prelaz

Zastopniki za mesto in zastopniki za N. Y. C. železnico so se včeraj posvetovali za odpravo nevarnega železniškega prelaza na Lorain Ave. pri zapadni 143. cesti. Viadukt bi stal $850,000.

Nabožne knjige za ječo

Naš šerif Sulzmann je včeraj povedal, da njegovi jetniki vedno bolj sprašujejo po knjigah nabožne vsebine. Da ne marajo detektivskih romanov in druge take navlake, je rekel šerif.

Demokrati pritiskajo na Hooverja, da pove načrt za odpravo brezposelnosti

Washington, 17. avgusta. — Predsednik Hoover je nenadoma zaključil bivanje v poletni izletni kempi v Rapidan in se odpeljal v Washington, da prične nemudoma delati na načrtu za zmanjšanje nezaposlenosti prihodnjo zimo. K Hooverju se je podal demokratski narodni odbor, da zahteva od Hooverja, naj pove, kakšne načrte ima za odpravo brezposelnosti. Predsednik tega odbora, Jouett Shouse, je rekel, da ima narod Zed. držav pravico do večje aktivnosti od strani predsednika in manj teoretičnega poizvedovanja in omahovanja. Če ima predsednik Hoover kak načrt, je rekel Shouse je dežela opravičena, da ga izve. Iz Bele hiše se poroča, da misli Hoover razglasiti svoj načrt s 1. septembrom in da je zadnja dva tedna temeljito študiral brezposelnost v deželi, in da je v tem času odložil vsak drug posel.

Vsak v deželi, in ne samo priviligirani, potrebujejo pomoči, "je rekel Shouse. "Ni se treba bati, da bi kaj škodilo, če bodo imele dobrodelne družbe kaj preostanka v svoji blagajni."

Delavski oddelek vlade je dobil poročilo od 46,000 raznih industrijskih podjetij, in to poročilo izkazuje, da je v mesecu juliju zopet padla zaposlenost za 2 odstotka. Zaposlenost pa se je dvignila v podjetjih za pridobivanje sirovega olja, v podjetjih električnih železnic, hotelih, prezerviranju in v pralnicah.

Za kuharico že, za ženo pa ne

Los Angeles, 17. avgusta. — Ločitev zakona sta dobila zakonca Bennett. Mrs. Bennet bo dobivala $50.00 na mesec od svojega moža, poleg tega pa še tedensko plačo, ker mu bo še naprej gospodinjila. Mož pravi, da je njegova žena izvrstna gospodinja, kot soproga pa ne, zato jo bo obdržal še nadalje za gospodinjo.

Pogon proti butlegerjem

Ypsilanti, 17. avgusta. — Splošna gonja, da se zatre prodaja opojnih pijač v tem kraju, kjer se je zadnji torek pripetil že opisani umor dveh mladih parov, se je pričela z vso energijo. V boj so stopile zlasti cerkve, ki pravijo, da niso bili samo trije soudeleženi pri umoru, ampak še četrti, to je žganje.

Premogarji so se obrnili do Hooverja

Fairmont, W. Va., 17. avgusta. — Van A. Bittner, zastopnik United Mine Workers of America, je poslala na predsednika Hooverja brzojavko, da se podvržejo posredovanju Hooverja ali delavskega tajnika Doaka glede plač.

Obisk iz Pittsburgha

Včeraj so nas obiskali v uradu sledeči Pittsburžani: Mr. John Balkovec, gl. nadzornik J. S. K. Jednote, Matija Pavlakovich, Peter Balkovec in Peter Grabrijan. Ustavili so se tukaj na potu iz Kanade, kjer so bili na 4-dnevnem obisku pri prijateljih. Zvečer so se odpeljali proti Pittsburghu.

Piknik Triglava

V nedeljo se vrši za člane in njih družine dramskega društva Triglav piknik na Brady's Point. Delajo se obširne priprave za najboljšo zabavo.

Učenjak vidi na obzorju stare Evrope novo svetovno vojno

Hendaye, Francija, 17. avgusta. — Bertrand Russell, svetovno znani angleški filozof, je izjavil, da bo svet še v tem stoletju dobil diktatorje, ki ne bodo morda kaki kralji ali drugi politični mogotci, ampak — učenjaki. Ti da bodo končno s svojimi modrimi ukrepi in vodstvom privedli človeštvo do tega, da bodo narodi živeli v prijateljskem razmerju med seboj. Vsak, na razumu zdrav človek, ne odobrava vojne, je rekel učenjak, toda kljub temu prerokujem novo silno svetovno vojno. Bojno polje bo v Nemčiji in Zedinjene države bodo vodile kapitalistične države, ki bodo šle za tem, da uničijo Rusijo. Zahodna Evropa bo porušena z ognjem in mečem in milijone človeških življenj bo žrtev te vojne. Učenjak je nadalje izjavil, da ne vidi nikjer, da bi se kaj ukrenilo do sedaj za preprečitev nove vojne. Pogoji in vzroki so ravno še tisti, kot so bili pred zadnjo svetovno vojno. Zato bo pa prihodnja svetovna vojna izbruhnila, kakor hitro bodo narodi dovolj pripravljeni nanjo. Klic prihodnje svetovne vojne bo: komunizem proti kapitalizmu. Italija bo stala najbrže na strani komunistov, vsled sovraštva do Francije. Isto bo storila vsa Azija, radi sovraštva do Anglije. Glavno orožje v prihodnji vojni bo aeroplan, ki bo spuščal na zemljo strupene pline.

Nenadoma podedoval $2,000,000

Woodland, Cal., 15. avgusta. — John M. Adams, star 63 let, ki je bil za kuharja v neki restavraciji, je dobil danes obvestilo, da je postal srečni dedič svojega strica, ki mu je zapustil $2,000,000. Ko je v nesrečni špekulaciji izgubil Adams vse svoje premoženje leta 1906, mu ni hotel bogati stric pomagati iz zadrege, radi česar je moral prijeti za vsako delo. Novo pečeni milijonar je še samec in kot tak tudi ostane, kot se je izjavil, kar je jako slaba novica za dekleta.

30 obtoženih premogarjev

Harlan, Ky., 17. avgusta. — Tu se je pričela obravnava proti tridesetim premogarjem, ki so obdolženi, da so v zadnji štrajkarskih nemirih pred tremi meseci bili soudeleženi umora dveh šerifovih deputijev in enega klerka. Pri spopadu je bil tudi en premogar ubit. Oblasti pravijo, da so premogarje ščuvali k napadu komunisti.

Zvišana poštnina

Washington, 17. avgusta. — S 1. septembrom se zviša poštnina na pisma in dopisnice, ki se jih pošlje v Anglijo in Kanado. Za pisma bo pristojbina 5 centov, za dopisnice pa 3 cente.

200,000 cvetlic za bolnike

V nedeljo se je zaključila ena največjih razstav gladijol v Clevelandu. Na razstavi je bilo do 200,000 krasnih gladijol. Ker so bile po razstavi cvetlice še v dobrem stanju, se jih je razdelilo med bolnike po clevelandskih bolnicah.

Vpisovanje otrok

Zadnji čas za vpisovanje otrok v prvi razred šole sv. Vida je v sredo in četrtek med 10. in 11. uro dopoldne v župnišču.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto ....$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00
Za Evropo celo leto $7.00, pol leta $3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0620.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 194, Tue., Aug. 18th, 1931

Kar nam je v čast

Letos pri volitvah novembra meseca bomo zopet volili mestne zastopnike ali councilmane, petindvajset po številu. Izvoljeni bodo po sedanjem sistemu, po takozvanem proporčnem sistemu. Mesto Cleveland je v to svrho razdeljeno v štiri distrikte ali okraje, izmed katerih izvolijo v prvem okraju sedem councilmanov, v drugem 5, v tretjem, 6, in v četrtem 7.

Mogoče je, da bodo letos nastale male spremembe glede števila councilmanov v posameznih okrajih, vendar se tozadevno mestna zbornica še ni mogla zediniti. Namreč, odvzeti nameravajo enega councilmana v tretjem distriktu, tam kjer bivajo Slovenci, in ga podeliti drugemu distriktu, tako, da bi imel tretji distrikt samo pet councilmanov, drugi distrikti pa, kjer jih je sedaj pet, bi jih imel pa šest.

Razmerje v mestni zbornici danes je, kar se tiče političnih strank, sledeče: Imamo 18 republikancev in sedem demokratov. Iz tega je razvidno, da imajo republikanci vso moč v rokah v današnji mestni zbornici kot tudi pri vsej mestni vladi, ker večina councilmanov nastavlja mestnega managerja. Zato so pa tudi odgovorni za vse dobre in slabe posledice pri mestni vladi. In, povemo vam, da je več slabih kot dobrih posledic pri današnji mestni vladi.

Dočim republikanski councilmani v mestni zbornici niso druzega kot kimavci svojega bosa Maurice Maschketa, in sicer od prvega do zadnjega, pa je bilo med demokratskimi councilmani, razven dveh ali treh izjem, vedno dovolj odločnih mož, ki so pazili na korake večine v zbornici in pri mestni vladi ter pozorno motrili poslovanje. In brez vsakega dvoma je, da izmed vseh 25 councilmanov v mestni zbornici, bodisi da so republikanci ali pa demokrati, je igral najbolj odlično in pošteno vlogo ravno naš demokrat, naš Slovenec — John L. Mihelich.

Angleško časopisje ,bodisi da mu je nasprotno, bodisi da mu je naklonjeno, je brez strankarskega izvajanja prisodilo Mihelichu vedno prvo mesto. Njegovo ime je bilo z debelimi črkami večkrat tiskano na prvih straneh angleških časopisov kot ime kateregakoli drugega councilmana. In to ne v zvezi s kakimi škandali, pač pa ker je bil Mihelich neprestano na delu, da odkriva korupcijo, pazi na tekoče stroške in deluje pošteno kot zastopnik naroda, ki ga je poslal v mestno zbornico.

Angleško časopisje je seveda večkrat ali največkrat nekako mrzlo napram človeku, ki ne nosi angleškega ali nordskega imena. Če bi bilo Mihelichu ime "Gallagher" ali pa "Davis" ali pa "Taylor," tedaj bi angleško časopisje še vse drugače pisalo o njem, tako je pa njegovo ime le — pristno slovensko — Mihelich, in ime, ne pa karakter Mihelicha je krivo, da ne dobi one glorije in polnega priznanja, ki mu gre, in ki bi ga dobil, če bi bil po imenu "Gallagher."

Vendar, kljub temu, angleška javnost je zadnje dve leti zlasti povdarjala v precej obilni meri zasluge Mihelicha pri mestni vladi. Saj je ravno te dni povzročil, da ni splavalo $7,500.00 mestnega denarja v nenasitna korita, pred dvema tednoma je povzročil, da si direktor mestnega stadiona ni prilastil $10,000 plače na leto, kar na svojo pest, pred tremi tedni je porazil predlog za izplačilo $20,000 za prazne politične marnje.

Mihelich ni bil nikdar sebičnež. Niti stranke ni poznal, kadar se je šlo za splošno korist. Neumorno je deloval v mestnem uradu, katerega mu je poveril naš narod. In, bogme, da po štirih letih delovanja v mestni zbornici, mu je žep mnogo, mnogo lažji, ako ni popolnoma prazen, kajti zanemarjati je moral privatne posle, da je neprestano odgovarjal na prošnje ljudi, ki so se zatekali k njemu, in da je pazil kot bull-dog na republikance in da ostane mestna blagajna v mestu, ne pa v privatnih žepih.

Councilman Mihelich je naredil sijajen rekord, kar ni v ponos samo njemu, pač pa vsem Jugoslovanom v Clevelandu, ki smo bili zmožni tega odločnega političnega delavca poslati v mestno zbornico.

Mr. Mihelich se letos poslavlja od delovanja v mestni zbornici. Kandidiral bo za sodnika. Mesto Cleveland bo silno mnogo zgubilo v njem, naš narod še več, ker mu bo težko dobiti enako-vrednega naslednika. O njegovi sodnijski kandidaturi pa spregovorimo ob priliki svojo besedo.

D O P I S I

Iz bele Ljubljane.—Ne mislim s tem dopisom dati nobenih navodil, samo malo radi zbolšanja v današnji depresiji. Že dve leti se kriči in bobna za boljšanje nas trpinov, pa smo danes ravno še na tisti stopinji, kot pred dvema letoma. Ne vem, kdo drži vozel tako močno zadrgnjen, da ga ne more nihče odvezati. In res ne vemo, kje je tista oseba, ki bi povedala nekaj resničnega in nekaj gotovega, da bi vendar imeli nekaj upanja. Toda sliši se samo: počakajte! in to je vse. Na vse načine tolmačijo načine za olajšavo revnim, pa kljub temu nas je vsak dan več brez dela in brez sredstev, pa vendar pravi pregovor, da ima vsaka reč svoj vzrok.

Toda jaz mislim, da ako bi se ljudstvo bolj zanimalo v skupini, kot posamezno besedičenje in debatiranje, bi bilo več uspeha. Zakaj ne bi slovenski listi pričbčili zapisnik mestnih sej, da bi vendar mi vedeli, o čem naši mestni očetje debatirajo in kaj sklepajo, ko so vendar izvoljeni in plačani od ljudstva. Ali mogoče niso reči za v javnost? Te mestne seje bi se morale raztolmačiti tudi v slovenščini, da bi vsaj vedeli pri čem da smo. Zakaj nas pa slovenski listi tako lepo učijo in nam tolmačijo pred volitvami in še križ (x) zraven pritisnejo, da se gotovo ne bi zmotili, ko volimo. Zakaj prej vse, potem je pa tako tiho in pozabljeno. Oprostite, g. urednik, mogoče mi je tako prirojeno, da moram povedati, kar mislim in vidim. Nahajam se enajst let v tej deželi in me vse zanima.

Ko smo odhajali iz stare domovine, so nam rekli: "Oh, kako greste daleč!" In res, daleč smo prišli in ne vem, kako daleč bomo še šli. To bom povedala enkrat pozneje. Dandanes mora vsaka priprosta žena videti neznosne razmere. Gledamo samo v črno bedo glad, pomanjkanje vsega. In vsega tega bi ne bilo treba. V listih čitamo, da pridelke rajši uničijo, kot bi jih pa dali zastonj. Kot je videti, so res vsi usmiljeni Samaritani pomrli. Veda, stroji, izobrazba, vse to nas je pripeljalo do velikega pomanjkanja in revščine. Kdaj bo tega konec? Mislim, da bo vsega tega enkrat konec in enkrat bo izbruhnilo na dan! Človek ne pozna sam sebe, kadar je lačen. Ne pozna nobenih mej, nobenih postav. To občuti vsak, ki ni imel svoje zaloge.

To pišem, ker sem primorana. Seve, morda bo kdo rekel: "Kaj te pa to briga!" Toda mislim, da se mora vsak zanimati za človeško življenje in obstoj. Kakor mora mati skrbeti za svoje otroke, tako mora država skrbeti za svoj narod. Ni treba samo govoriti, treba je tudi nekaj delati. Zakaj ne bi nekaj ukrenili, kot bi se dalo tako lahko. Seve, en sam človek tega ne more, ker bi bilo to ravno tako, kot če bi šel društveni tajnik sam na sejo ali ako bi bil duhovnik sam v cerkvi in bi ne bilo nikogar, da bi ga poslušal.

Vprašanje je samo: kdo stvar pravilno razume. Ako znaš računati do 10 in do 100, znaš tudi do tisoč in več. Toda ljudstvo se ne briga nič več za drugo, kot povsod se govori le o slabih časih: "Ne delaš! Jaz tudi ne!" Vsa taka vprašanja in odgovori nimajo nobenega pomena. Vem tudi, da jih je tisoče, ki bi lahko povedali prav in pošteno, ali kaj ko ne bi dosegli ničesar. No, trpini smo in bomo vedno ostali kot muha proti konju.

Jaz nisem redna dopisovalka in mi tudi ne gre tako od rok, povem pa, kakor se mi vidi prav in pošteno. Ako bi se vsi zanimali in povedali svoje mnenje javno, ne pa godrnjali za zaprtimi vrati, bi bilo dosti boljše že dostikrat se je pisalo, naj dopisniki ne pišejo praznih stvari, kot na primer od surprise party. Nas ne briga, kaj je kdo dobil in koliko, kaj so jedli in kdaj so šli zjutraj domov. Vsak naj piše kaj razumnega. Mi radi čitamo razne društvene novice in koristne nasvete ter napredne misli, ne pa tisto žlobudranje in toliko imen, da se človeku pamet meša, ko jih čita. Nazadnje si misliš, da imaš pred seboj pratko, ko vidiš toliko imen.

Oprostite, ako sem koga užalila. Naj mi kar direktno pove, kaj on misli in naj tudi on kaj napiše. Vsak dan rabimo nekaj podučljivega in to vsi, ne samo jaz, želim iz srca vsem najboljše,

Jennie Hrvatin.

Iz stare domovine.—Tukaj hočem nekoliko popisati, kako smo potovali v Hinje, Žužemberk in v Dobrnič. Dne 19. julija se odpeljemo z vlakom do Stične, od tam pa z avtobusom do Žužemberka. Od tam naprej nas je potegnil s konji Vincenc Košiček iz Žužemberka št. 29. Ko se pripeljemo v Hinje in se ustavimo pred neko gostilno (kakopak), so nas takoj obstole stare mamice, zprašujoč nas, od kod prihajamo. Odgovarjati je bilo treba na vse strani. Končno pa prihiti še ena stara ženica, ki nas tudi vpraša, od kod da smo. Ko ji povemo, da smo vsi z Dolenjskega, nas vpraša, če morda ni nobenega iz Št. Janža. Tedaj ji pa predstavimo Mrs. Frances Kern. Stara ženica se je kar topila veselja. Kmalu nato pride tudi France Blatnik in žena. Tukaj je bilo treba pa kar lepo po vrsti pripovedovati, kako dobrega sina da imajo v Ameriki, Franka, in kako pridna in skrbna da je njegova žena in koliko malih paglavčkov da že imata. Vprašala sta me tudi kaj je s sinom Rudolfom, pa nismo mogli nič povedati.

Med temi pogovori je pa Josipina Gliha vzela na "kontrofe" nekaj obrazov in je rekla, da jih bo nesla v Cleveland pokazat, da bodo zlasti v Newburgu videli, kakšni korenjaki rastejo v Hinjah.

Iz Hinj se napotimo proti Dobrniču. Nekdo me vpraša, če sem jaz Anton Grdina iz Clevelanda. Povem možaku, da jaz nisem Grdina, da pa ta pride par dni za nami. Peljali smo se mimo nekega studenca, kjer je bila cela procesija z sodi, da natočijo vodo. O, to je trpljenje v teh krajih v teh vročih dneh! Ko dospemo v vas Brezovi dol, se napotimo na dom h Kenikovi materi. Mrs. Gliha je takoj tudi tukaj odprla svoj fotografski aparat. Kenikova mati je bila vsa potrta, ker ji je nekdo napačno poročal, da pride domov tudi njen sin, pa ga ni bilo. Toda smo jo kmalu potolažili in Mrs. Gliha ji je obljubila, da bo pokazala njeno sliko Kenikovim na Union Ave. Potem smo se napotili na dom Franc Rusa. On in njegova žena sta jako prijazna in kar iz ta velike steklenice je teklo.

Tukaj moram povedati Jakatu, kako fino "špago" kuhajo pri Rusovih in kako dober čaj znajo napraviti gospa Rusova. O, joj! Ko smo težkega srca poslovili in se vsedli na voz, je šlo, kot bi nas sam sv. Elija vozil, pa je bil le Košiček. Ko smo se pripeljali v dolino do neke vasi, kateri ne vem imena, je stopila Mrs. Frances Kern v neko hišo, da je izročila pozdrave iz Clevelanda. Prišli smo do neke hiše, kjer so harmonike pele, pa smo stopili notri, da smo dobili nekaj hladilne pijače, da smo nekoliko pomirili vroč Rusov čaj. Potem smo nadaljevali pot v Zagradec-Fužine, kjer nam je naš voznik preskrbel jako udobno prenočišče, zakar smo se mu prav lepo zahvalili. Pozdrave vsem Clevelandčanom!

Frances Kern,
Jos. Gliha,
Anto. Zidar.

Ljubljana, Jugoslavija, 5. avgusta. — Vi mislite, da sem šel na počitnice, da ima dobre čase, da ležim in se senčim, da pijem mrzlo pivo in da se šetam po ljubljanskih parkih itd, itd. Toda motite se. Ne sodite prehitro, počakajte, da vam eno povem.

Naši se že zbirajo k povratku, že odhajajo nazaj iz one grupe, s katero smo skupaj dospeli semkaj. Toda jaz še nisem imel nobenih počitnic in že moram računati, kdaj jo uberem nazaj, kamor spadam. Toda odložil bom, dokler se bo dalo, ali z drugo besedo: dokler bo gospod finančni minister dopustil.

Ravnokar sva se vrnila z g. profesorjem Trdanom iz enajstdnevnega potovanja. Bila sva celo tam doli med Mohamedanci v Sarajevu. Toda prepričani ste lahko, da je kljub trudapolnemu potovanju obilo zabave in dosti užitka za potnika, ko obišče različna mesta in vasi, trga in sela. Ko obišče cerkve in shode in sejme, opazuje šege in navade naroda, njih noše in govorico. Vzemi na primer samo naše Slovence. Koliko je tukaj raznih dialektov! Vsaka naselbina ima skoro svoj posebni dialekt. V to sem porabil do sedaj ves svoj čas in ga še bom, kar mi ga bo na razpolago, Poleg tega pa nabiram tudi slike, ki jih bom pokazal, ko pridem nazaj.

Danes šele vem, kako obširna je država Jugoslavija, kako je obljudena in napredna v vseh czirih. Človek ne bi verjel, če je ni prepotoval od kraja do konca. Industrija, rodovitna polja, divno morsko obrežje, silne gore — vse to ima Jugoslavija. Lahko trdimo, da je v tem prva med prvimi. Pozdrav!

A. Grdina.

NEKAJ DOBRIH NASVETOV IZ EUCLIDA, O.

Izpod zelene svetilke sem pobral nekaj nasvetov za v javnost. Na vse štiri vetrove prihajajo in odhajajo, ko človek stoji ravno na križpotu in opazuje in občuduje vse to vrvenje in se povprašuje: "Od kod vse to prihaja?"

Nič ne bi rekel, ko bi Mr. Hooverjeva administracija res dala ljudem samo en del, kar je obljubovala leta 1928. Opazim pa, da je najmanj 75 odstotkov ljudi brez dela, ki žive samo na obljube, kedaj se zopet pripelje tista zlata, blažena, obljubljena prosperiteta, ki bo dala ljudem polne žepe in želodce.

Pazimo vsi na prihodnje politično gibanje v letu 1932, h kakšni stranki bodo jadrali naši glasovi. Tukaj pri nas v Euclidu bomo pa že letos imeli politični boj za župana, predsednika mestne zbornice, za solicitorja, za avditorja, za blagajnika, councilmane, mirovnega sodnika in šolski odbor. Pazite in pomislite, državljani jugoslovanske narodnosti v Euclidu, koliko je sedaj naših ljudi uslužbenih pri sedanji administraciji!

Dolžnost naša naj bo, da vsi brez izjeme in ne glede na pričanje, podpiramo listo kandidatov, na kateri kandidirajo tudi naši rojaki in katero listo je odobril Jugoslovanski progresivni klub. Zavedajmo se, ako bomo oddali vsi svoje glasove za naše kandidate, bodo gotovo izvoljeni. Ako hočemo, da bomo imeli kdaj kako odločilno besedo, stopimo skupaj, da nas ne bodo vedno drugi imeli za greenhorne in za ljudi, ki ne poznamo nobene sloge. Pokažimo se, da smo ravno toliko zmožni, kot so drugi, ali pa še več. Zavedajmo se svoje dolžnosti, katero imamo kot ameriški državljani. Lepše prilike še nismo imeli, kot se nam nudi letos. Administracija, katero imamo sedaj na vladi, bi bila lahko storila več za jugoslovanski narod, kot pa je. Bile so vedno same obljube in glejmo, da se naredi konec tem obljubam, ter se deluje za može, kateri se bodo zavedali, da so narodu dolžni, kar so jim obljubili. Jugoslovanski progresivni klub bo igral važno vlogo pri prihodnjih volitvah. Dolžnost vsakega državljana je, da pristopi v ta klub. Čim več nas bo, bolj sigurni bomo zmage.

J. J. G., poročevalec.

PIKNIK V EUCLID BEACH PARKU

V sredo, 19. avgusta prirediio collinwoodski trgovci v Euclid Beach parku velik piknik za svoje odjemalce. Collinwood-ski trgovci, znani pod imenom "Northeast Business Association," priredi vsako leto piknik enake vrste. Lansko leto se je udeležilo piknika preko 30,000 ljudi. Za letos se pa prerokuje še večjo udeležbo. Pripravljenih je za posetnike piknika veliko lepih nagrad. Za otroke bo 10,000 zavojčkov slaščic in prosta vožnja po raznih napravah v parku. Odločenih je tudi 300 dolarjev za nagrade. Kdor hoče biti deležen teh denarnih nagrad, mora pri trgovcih dobiti proste listke. Skoro vsi slovenski trgovci jih imajo, ter vem, da jih bodo radi dali, če le vprašate zanje. Odbor za piknik ima zelo lep program, vsebujoč ples, razne tekme, baseball in drugo. Ker so slovenski trgovci precej žrtvovali za ta piknik, je tudi prav, da se udeležimo tega piknika ter odnesemo večino nagrad. Priporočljivo je, da se preskrbite s potrebnimi rečmi v torek, ker trgovine bodo na dan piknika, 19. avgusta zaprte ves dan. **J. Rožanc.**

Pravni nasveti

Piše Frank V. Opaskar

Odkar človeška pamet pomni, so si ljudje zbirali premoženje, iz tega ali onega vzroka. Hoteli so pa tudi po smrti imeti nekakšno kontrolo nad svojim premoženjem, oziroma so hoteli določiti, kdo naj uživa premoženje, ki so si ga nabrali v teku svojega življenja. Radi splošne koristi so države upeljale zakone o zapuščinah, toda v mnogih slučajih se ljudje niso strinjali s temi pogoji ,zato je prišlo v navado, da lahko vsak že sam, ko je še pri življenju določi, kako se bo njegovo premoženje razdelilo po njegovi smrti. Tako določitev imenujemo mi oporoko.

Da je oporoka veljavna, mora odgovarjati predpisanim pogojem, ki so pač jako enostavni. Oporoka mora biti spisana in podpisana od onega, ki zapušča premoženje, podpisana mora biti od dveh prič, ki sta bili navzoči, ko je testator (to je ta, ki dela oporoko) podpisal isto. Če je vse narejeno, potem je oporoka veljavna.

Vprašanje nastane, če je bil ta, ki je delal oporoko, zmožen isto napraviti, to je, če je bil pri zdravi pameti. Če se dokaže, da ni bil takrat pri zdravi pameti, je njegova oporoka neveljavna. Če je bil pri zdravi pameti, je vedel kje in koliko ima premoženja in prizna vse tiste, katerim je dolžan zapustiti. Ni pa s tem rečeno, da mora zapustiti premoženje ravno najbližnjemu sorodniku.

Ako je oporoka pravilno napravljena, se oporoke ne more razveljaviti. Kakor pa je važno, da je oporoka pravilno narejena, tako je tudi važno, da je praktično narejena, to je, da ne nastanejo pri razdelitvi premoženja kake homatije in zapletljaji, kar se le rado zgodi. Radi tega je najboljše, da si za sestavo oporoke najamete dobrega slovenskega odvetnika, ki vas razume in ki vam bo svetoval, kako bo najbolj prav za vaše dediče. Vsak sicer lahko sam spiše oporoko, toda le izkušen človek jo bo napravil tako, da ne bo botem sitnosti, in dostikrat tudi žalosti in jeze po smrti.

Oporoka je veljavna za vsakega, ki je omenjen v njej, razun soproga ali soproge, ki preživi umrlo ali umrlega testatorja, ker postava ne dovoljuje, da bi soprog ali soproga ne bila pravično deležna zapuščine. Ta lahko vzame, kar mu gre potom oporoke, ali pa si vzame, kar mu gre po postavah.

V prihodnjem članku bom odgovoril na nekaj vprašanj, ki so mi bila stavljena glede oporok in ki se tičejo našega vsakdanjega življenja in ki se vsak dan dogajajo.

Suhači zakrivili smrt ženske

Milwaukee, Wis. — Federalni suhaški agentje so vdrli v hišo Mrs. Helen Vasilzevic, kjer so dobili nekaj vina. Suhaški agentje so razbili posodo in spustili vino po kleti. Ko je ženska po odhodu suhačev pospravljala razbito posodo in je stala pri tem v razlitem vinu, se je dotaknila električne žice, ki jo je na mestu usmrtila. Oblasti pravijo, da agentje niso imeli pravice razbiti posode in spustiti vina po tleh, ker mora najprej sodnija odločiti, jeli bilo vino v kleti shranjeno postavnim ali protipostavnim potom. Iz Washingtona je prišlo sporočilo, da bo vlada dala preiskati ta slučaj natančneje.

Če verjamete al' pa ne.

Tista pesem o treh kovačih mi je prišla na misel, ko me je firbec nosil po St. Clairju in sem videl na vogalu St. Clair Ave. in 61. ceste moje tri prijatelje: Franceta in Joža Pikša in Toneta Sajovica, ki so na vse pretege vlekli novo barvo na hišo. Ker so trije in hiša ni velika, je začel Tone Sajovic puliti žeblje iz sten, da je bilo več lukenj za namazat. Ko jih nekaj časa gledam, pa vidim, da je na vsake toliko časa eden ali drugi iz slavne trojice lepo potegnil čopič ob papir, si z ruto obrisal obraz, potem jo je pa zavil v Sajovčevo hišo na 61. cesti. To se mi je čudno zdelo, posebno še, ker si je vsak ki je prišel iz hiše, obrisal z dlanjo roke usta, potem pa zopet vzel čopič v roke, ki je švigal po deskah, kot bi ga gonila elektrika. Mislil sem, da hodijo v Tonetovo hišo barvo mešat, ko vjamem na uho sladke besede Jožа Pikša: "Akrament, imaš fajn ohajčana, Tone!"

△

Žid je odprl v neki ulici prodajalno z modnim blagom, in ker je bil edini trgovec te vrste, je dejal imeniten "kšeft." Toda kmalu je to njegovo srečo opazila bistrovidnost njegovega "loncmana," ki je zarental prazen prostor takoj zraven. No, to bi nazadnje že še šlo, pa kaj ko človeška nevoščljivost ne pozna meje. Dober promet obeh jeruzalemskih rojakov je opazil tretji in v par dneh je tudi ta vzel v najem prostor poleg, tako da so bile sedaj tri enake trgovine, ena poleg druge. Najbolj je občutil hudo konkurenco oni, ki je bil prvi na mestu, in ki je poprej sam smetano pobiral z latvice. Toda še hujše ga je čakalo. Nekega dne opazi na vratih sosednje prodajalne velik napis:

Tukaj nam ne gre.
Zaprli bomo to trgovino in se izselili.
Prodali bomo vso zalago napol zastonj.

Par ur zatem pa vidi enak napis na vratih svojega soseda na desno, ki pravi:

Bankerotna razprodaja. Vse blago mora biti razprodano in to za vsak denar.

Žid, ki je imel svoje prostore med obema konkurentoma, je vedel, da bo razprodaja pri obeh sosedih odvzela vse njegove odjemalce. Zdelo se je, kakor bi napravila iz njega pravcati kočevski sendvič in ga stisnila v kot. Pulil si je redke lase in razmišljal, ali naj skoči v vodo, ali naj se obesi. Kar se mu posveti imenitna ideja. Vzame velik kos papirja, ga obesi na svoja vrata in zapiše z velikimi črkami:

Glavni vhod k veliki razprodaji

△

Gospa pride v prodajalno in zahteva kožuhasto mačko za okrog vratu. Trgovec ji pokaže lepo lisičjo kožo in jo na vso moč hvali.

"Pa ne bo dež pokvaril kože?" vpraša gospa.

"Dež da bi kožo pokvaril! Menda ja ne! Kedaj ste pa še videli, da bi hodila lisica okrog z marelo in vendar ji dež kožo ne pokvari.

△

Oče, sin in mati gredo v Metliko in pridejo do broda, kjer bi se morali prepeljati s čolnom preko velike vode. Ker bi bilo pa treba plačati nekaj krajcarjev prevoznine, svetuje oče, da bi reko prebredli in tako prihranili denar. Oče prime svojega malega sinčka za roko in vsi trije začno bresti vodo. Ko je očetu in materi segla voda že do brade, vpraša žena: "Urban, kje je pa sin?"

"Za sina ne skrbi nič, saj ga dobro držim za roko."

MATERINA ŽRTEV

Ravno te dni je minilo 14 let, ko je potrkala na vrata nekega samostana v Madridu na Španskem bogato oblečena mlada žena, vodeč za roko triletno deklico, in rekla, da želi govoriti s sestro prednico. Dovoljen ji je bil vstop in vrata so se zaprla za njo. Po dveh urah se je zopet prikazala na vratih, toda sama, se ozrla okrog sebe in izginila v ozki ulici.

To je bilo v času svetovne vojne. Kmalu za to žensko sta potrkala na samostanska vrata moški in ženska, v domačina preoblečena francoska vladna detektiva. Sledila sta ženski prav do samostana. Detektivoma ni bila neznana identiteta one skrivnostne ženske in ne otrok, ki ga je pustila v samostanu. Toda francoska detektiva bi bila tudi riskirala svoje življenje, da bi izvedela, kaj je bilo v malem kovčegu, ki ga je skrivnostna tujka pustila v samostanu obenem z otrokom. Naprosila sta sestro prednico, naj jima pokaže vsebino kovčega, toda sestra prednica je molčala.

Ta ženska je bila Mata Hari, svetovno znana vohunka, ki je bila v službi Nemčije, in pozneje tudi v Parizu ustreljena.

Mata Hari, katere pravo ime je bilo Margaret Gertrude Zella, se je vdinjala v nemško vohunsko službo in Francozi so trdili, da je ona povzročila smrt neke francoske divizije, obstoječe iz 15,000 mož, s tem, da je izdala Nemčiji pot, kje se bo ta divizija v gotovem času nahajala, in niti en mož iz vse divizije ni ostal živ. Francozi so namreč nameravali napasti nemško postojanko, kjer je bilo samo 2,000 nemških vojakov. Toda ko je Mata Hari izdala nemškemu glavnemu stanu ta načrt, je na Francoze čakalo 30,000 nemških vojakov. Ta izdalovljeni načrt je prekrižal vse nadaljne francoske načrte in francoska armada se je morala umikati na celi črti. To je bilo grenko zdravilo za Francoze in izdan je bil ukaz prijeti Mato Hari za vsako ceno.

Veliko število vladnih detektivov, moških in žensk, je bilo takoj odposlanih na Špansko, kamor se je bila Mata Hari umaknila po tem njenem zadnjem triku.

Detektivi so izvedeli, da se namerava Mata Hari povrniti ponovno v Pariz in ničesar niso bolj željno pričakovali, kot to. Preko sto preoblečenih detektivov jo je čakalo na meji, na železniških postajah in na cestah. Usoda Mate Hari je bila s tem zapečatena in to je ona dobro vedela. Toda namenila se je, da se še enkrat vrne v Pariz. Vedela pa je, da nima skoro nobene prilike zapustiti ponovno francosko ozemlje, kadar bo enkrat tam.

Par dni zatem je francoski detektivski biro v Parizu prestregel na Eiffel stolpu radio brzojavko, ki je bila poslana v Amsterdam, naj se takoj izplača $5,000 osebi "H-21," ki bo dvignila denar pri nekem nevtralnem poslaništvu v Parizu. Francoska vlada je pa že od poprej vedela, da ima Mata Hari šifro "H-21" in da bo torej prišla v Pariz dvigniti denar.

Toda francoski detektivi so se motili, če so mislili, da bo šla Mata Hari v Pariz, da dvigne tam denar za svoje vohunsko delo. Mata Hari je hotela dobiti v Parizu rojstni list za svojo hčerko. Hotela je dobiti v Parizu papirje, s katerimi bo njena hčerka dobila ime in premoženje očeta.

Mata Hari je bila prijeta v Parizu in obsojena na smrt. V ječi je pisala več pisem na sestro prednico samostana, kjer je pustila svojo hčerko, z naročilom, naj izročijo ta pisma njeni hčerki, ko dopolni 17. leto, kar bo enkrat te dni.

Mata Hari je bila rojena na Nizozemskem in se je poročila z nekim armadnim častnikom, s katerim je odpotovala na Javo. Tam se je od svojega moža ločila in se podala kot plesalka v neki budhistovski tempelj. Duhovniki boga Budhe so jo imenovali "Mata Hari—oko mladega jutra." Kot plesalko jo je videl neki angleški častnik in jo je pregovoril, da je ušla iz templja. Častnik ji je dal v poset krasno vilo in jo obdal s služabništvom. Toda, vročekrvna kakor je bila, je v jezi z nožem zabodla svojega služabnika in pobegnila nazaj na Nizozemsko.

Tam se je zagledal vanjo častnik visokega rodu in jo tudi poročil. V zakonu jima je bila rojena deklica in kmalu po rojstvu je bil poslan častnik na Javo, kjer je padel v nekih bojih z upornimi domačini. Mata Hari je dala otroka krstiti in ga je imenovala Marie.

Tega otroka je Mata Hari odpeljala v samostan na Špansko. Starši njenega moža so še vedno živi in rodbina je jako bogata. In morda danes še ne vedo, da živi v nekem španskem samostanu njih vnukinja, hčerka njihovega sina in nemške vohunke. V par dneh, ko dopolni dekle 17. leto, bodo zvedeli o tem, ko bo dekle zahtevalo premoženje in ime svojega očeta.

Ko je Mata Hari pisala pisma svoji hčerki, so, seve, oblasti vsako pismo prebrale in jih sedaj objavljajo. Eno teh pisem se glasi:

"Prišla sem poslednjič v Pariz, moj ljubi otrok, da dobim tvoje rojstne papirje, katere sem bila skrila tu, ko sem zvedela, da me zasedujejo francoske oblasti.

"Kako malo bi svet pričakoval, da bo Mata Hari, katere življenje je bilo polno sramote in ponižanja, tvegala svoje življenje za papirje, s katerimi edino more dati svojemu otroku ime in bodočnost.

"Moje življenje je bilo podobno izprehodu v rožnem vrtu. Tu sem utrgala rožo, pa jo zopet zavrgla, da sem si utrgala še lepšo. Opojila sem se z opojnim vonjem življenja. In na višku svoje omotice, sem trgala rože, ki so imele strupene trne, katerih pik je bil podoben piku strupene kače. Jutri me ne bo več. Toda moje ime bo živelo pri narodih, dokler se bo brala vojna zgodovina.

"Ne zapuščam ti bogastva. Zapuščam ti pa par zlatnikov in zapuščam ti tudi ime tvojega očeta, katero ni bilo oskrunjeno, kot je bilo moje. Življenje sem tvegala, ko sem prišla po te papirje v Pariz. Vzemi si ime tvojega očeta, toda ne imenuj mojega. Toda kakor boš morda zaničevala tvojo mater, imej v spominu, da je bila pripravljena žrtvovati svoje življenje, da ti je priborila pravico na tem svetu. Če bi bila jaz ušla svoji usodi, bi ti nikdar ne zvedela imena svoje matere. In sedaj—zbogom."

Ves London se je razburil, ko je 70-letni Lord Reading, bivši indijski podkralj, poročil svojo 37-letno tajnico.

Zadnja kmečka vojska

ZGODOVINSKA POVEST IZ LETA 1578

(Spisal Avgust Šenoa iz Hrv. Poslov. L. J.)

Osem dni je minulo. Tahi je brzkone že na Ogrskem. Pokrajina je bila mirna, nikoder se ni čulo od kmetov protivščine, nikoder ugovorov. Vse se je godilo, kakor običajno, vsi so molčali kakor nemi. "Psi so postali jagnjeta!" reče v šali Peter Bošnjak Petru Petričeviču, susjedskemu oskrbniku. Prišla je noč, mlajeva noč. Vas pod Susjedom je bila kakor mrtva, vse je spalo. Tudi v gradu je vse spalo, razven čuvaja na gradu in gospe Jelene. Ta je sedela v mali, z modrimi tapetami obloženi sobi za veliko mizo. Na mizi je gorela svetilka in njena slaba svetloba je drhtela v polmračni sobi in čudno obsevala starinsko sliko Dore Arlandove.

Sedela je gospa Jelena odeta z belo haljo in široko čepico in podpirala svojo glavo ob laket. Njene črne oči so begale po spretno slikani knjigi, ki je ležala pred njo. Molila je večerno molitev sredi te nočne tišine. Naenkrat poči top. Gospa se vzdrami, pobledi in skoči na noge. Sedaj poči vdrugič, vtretjič. V vasi zazvone zvonovi svetega Martina. Jelena se prične tresti, a sedaj se začuje krik in hrum. Prestrašena skoči Jelena k oknu in ga s togoto odpre.

Mary M. Bell, 14-letno dekle iz Port Dalhousie, Ontario, je prva ženska, ki je preplavala Niagaro reko pod slapovi. Vzelo jo je 10 minut, da je preplavala deročo reko. Njen oče je strojnik na ladji "Maid of the Mist," ki vozi potnike prav do slapov.

"Gorje!" zavrisne. Strašni prizor razsvetljuje mesec. Celo sujedsko brdo je bilo posuto s sulicami, kosami in puškami. Krik, vpitje in tuljenje se je razlegalo v temni noči. Nato plane v sobo napol oblečen sin Gabriel:

"Mati!" zavpije obupno, "izgubljeni smo. Kmetje so udarili na grad."

"Naj udarijo," zakriči Jelena besno in oči ji zažare, "branili se bomo."

"To je brezupno," odvrne mladenič, "že razbijajo s sekirami grajska vrata in plezajo po lestvah na zid."

"Naj sipljejo ogenj iz topov v te pse," zavrne Jelena.

"Saj tako delata Petričevič in Peter. Kroglja prileti v druhal, deset se jih zvrne, a na njihovo mesto udari sto drugih."

Močneje zapojo zvonovi, glasneje zavriskajo ljudje; sedaj pokajo samokresi, samo tu pa tam še kak top; sedaj se nekaj trese in do neba zagrmi bobnenje. Vrata so razdejana, besna množica kmetov se vsuje kakor hudournik v grad. Bled, krvav prihiti v sobo Petričevič.

"Rešite se," zavpije, "milostljiva gospa, ako vam je ljubo življenje. Kmetje so nam pobili orožnike. Ivan Gušič načeluje množici. Peter Bošnjak je ranjen, Batakovičevu, voditelju orožnikov, so odsekali s koso glavo, na stolpu vihra zastava Uršule Heningove. Rešite se!"

"Ne," odvrne Jelena tresoč se od togote, toda ponosno, "naj pridejo! Ti, moj sin, in ti Petrovi, ostanita tukaj!"

Vedno bolj pojenjuje žvenket, zvonovi utihnejo, tu pa tam še poči puška, tu in tam se še začuje krik, a povsodi je hrumelo ljudstvo kakor morje. Krdelo se bliža bolj in bolj, vrata se odpro velik orožnik vstopi držeč sekiro in se obrne proti besni tolpi ki hoče vdreti v sobo. Ljuto maha orožnik okoli sebe. Eden, dva, deset kmetov pade pod njegovimi udarci; zdajci poči samokres in krvav, mrtev se zgrudi zvesti orožnik pred noge Jelenine, ki se je trepetaje oprijela zidu.

67-letna Anna Baranski, katero je policija obdolžila, da je bila soudeležena pri mnogih tatvinah v Chicagu. Njenega vnuka, John Baranski je policija ustrelila v nekem uličnem boju.

17-letna Sylvia Marder je bila poslana v ječo, ker je v javnem kopališču "pozabila" popraviti naramnico svoje kopalne obleke.

"Propal je Tahi, propala Tahovka!" se je razlegalo po grajskih hodnikih in razjarjena četa kmetov se navali noter.

"Stojte!" zavpije nekdo s krepkim glasom. Kmetje se umirijo. V sobo stopi Stepko Gregorijanec, gologlav, s krvavo sabljo v roki, ž njim pa vsa razvneta Uršula. Blede oči so se ji iskrile, lica so ji žarela, a ustnice so se stiskale.

"Gospa Jelena Tahova," prične razjarjeno Stepko in obriše krvavo sabljo ob plašč, "pripeljali smo v ta grad pravo gospodarico Uršulo Heningovo. Vaše gospodstvo je minulo."

"Da, ohola Zrinjska hči!" zavpije Uršula, "strli smo glavo vražji kači. Ti dvori so zopet moji. Zdrava, Dora Arlandova," se obrne proti sliki, "ali vidiš sedaj, da pripovedka laže? A vi, dobri ljudje," reče kmetom, "vzemite in pograbite, jaz ne maram niti mrvice tega krvniškega blaga!"

Jelena stoji kakor okamenela, samo oko ji plamti s plamenom besnosti.

"Gospa," reče Stepko, "prišli so pravi gospodarji, nepravi se morajo seliti. Petričevič naj pelje vas in vaše sinove svobodno v Zagreb, ker je tudi Stubica že naša. V vasi vas čaka voz."

Jelena vzdigne glavo in reče mirno:

"Gospa Uršula! Razbojnica! Tega vam ne pozabim do groba. Pripovedka o Dori ne laže. Zapomnite si te moje besede: Zob za zob, kri za kri do zadnje kapljе!"

Jelena prime za roko sina in zapusti z oskrbnikom grad, kjer so delili pod zidovjem kmetje ukajoč bogastvo Tahovo, in ko je bila gospa Jelena že daleč proč od Susjeda, je čula še vedno skozi noč vpitje:

"Propal je Tahi!"

IX.

V Mokricah je bilo danes kaj veselo. Gospod podban je slavil svoj rojstni dan v krogu rodbine in prijateljev, hrvaških velikašev in plemičev. Tu je bil njegov sin Stepko, pravi hribovec, s svojo ženo, nežno, črnooko Marto, bil je tu tudi drugi sin Baltazar, slaboten in medel, tu je bila njegova druga žena Dora Mrnjavičeva. Tudi gospa Heningova je prišla iz Susjedgrada, kjer je stanovala sama, dočim so bivale njene neomožene hčere Zofija, Anastazija in Kata radi večje varnosti v tem burnem času pri gospodu Stepku Gregorijancu v Mokricah. A bilo je tudi dosti oddaljenih gostov; celo iz Zagorja je prišla na veselje sestre Marte ohola in silovita Anka s svojim možem Mihajlom Konjskim iz Konjščine, bogata Kunigunda in njen zakonski mož Mato Kerenčenj iz Turnišča. Poleg tega tudi tuja gospoda, brata Mihajlo in Luka Sekel iz Ormuja, Gašo Družković in Fran Mrnjavič, podžupani slavnega županstva zagrebškega, Mijo Turnovič, resen Turopoljec, junaški plemič Tomo Milič, Mihajlo, župnih od Sv. Nedelje, oče Didak, gvardijan samostanskih bratov in še več druge svetne in duhovske gospode — a čudno, sami Hrvatje. Pater Didak se je temu, sedeč pri obedu zraven gospoda Konjskega, nemalo čudil.

"Kako je to, egregie domine," vpraša gvardijan svojega soseda, "da se nam je danes kranjska gospoda izneverila? Mokrice stoje na kranjski zemlji in gospodi iz Kostanjevice, Turnograda in Krškega prav pred nosom. Ne vidim tu ne Joška in ne Vuka Turna, ne Valvazorja, ne Auersperga, ne Lamberga. Druga če zahaja ta gospoda rada semkaj, zlasti uskoški kapitan, Joško Turn, ki mu je gospod Ambrož posebno naklonjen. Kako je to?"

"Nismo jih povabili," odvrne gospod Konjski. "Gre se za domače, hrvaške zadeve, a pri tem nimajo kranjski sosedje kaj delati. In prosim vas, častni oče, ti so tako sami Nemci."

Gvardijan pokima z glavo in si ne upa povpraševati dalje o tej nejasni zadevi; obiral je naprej bedro mastne kokoši.

Obilno gostovanje se nagiba h koncu. Ob gromkem klicanju "Vivat dominus Ambrosius!" zazvene še enkrat polne čaše, družba se vzdigne, gvardijan izmoli molitvico in gostje se razidejo smeje se in šaleč se po dolgih hodnikih, po prostranem dvorišču in po hladnem parku mokriškega gradu. Tudi gospod Ambrož si je zaželel nekaj svežega zraka in gre zato po kamenitih stopnjicah na dvorišče, kjer je cela gruča plemenitih gospa pričela živo klepetanje, med njimi tudi Marta Gregorijančeva.

"Gospa snaha," reče podban opazivši Marto, "dobro, da sem te naletel. Pusti žensko govorjenje in pojdi z menoj; povedati ti moram nekaj pametnih besed. Pojdiva sem na moje staro mesto v hlad."

"Kakor zapovedujete, gospod tast," se pokloni ponižno Marta in ide za Ambrožem.

Na jedni strani grajskega dvorišča se je ovijal po zidu ogromen bršljan do drugega nadstropja, ovijajoč s temnimi listi tudi stebre obokane lope. Pod hladnim bršljanom je stala miza in trije stoli iz kamena. Tu je gospod podban zelo rad sedel o dnevni vročini, tu sem se vsede tudi sedaj, zraven njega pa gospa Marta. Ambrož se nasloni z jedno roko na mizo, prekriža noge, pogladi s prsti sivo brado in reče Marti:

"Vidiš-li, draga snaha, onega bledega, črnookega mladeniča, ki stoji pri stopnjicah molče med plemiči in se ne meni za vinske dovtipe častitega gvardijana, ampak gleda vedno postrani, kako skačejo po dvorišču mladenke?"

"Imate v mislih Toma Miliča, gospod tast?"

"Da, draga snaha. Kako se ti dopade mladenič? Ni-li lep junak?"

"Gotovo," odvrne Marta.

"In dober je."

"Hvalijo ga, gospod tast; jaz vsaj še nisem čula slabega o njem."

"In je tudi vreden hvale. Kakor vidim, me nekako čudno gledaš, kako da te izprašujem za tega lepega mladeniča; misliš si, kaj me briga ta Milič, jaz sem že dobila svoj del. Vprašam te, ker si pametna, in dasiravno si ženska, lažje govoriš, nego tvoj mož, moj Stepko, ki je vedno kakor nabita puška."

"Zapovedujte, gospod tast in oče moj," se nasmehne Marta.

"Dobro. Tomo je sin mojega pokojnega prijatelja Ivana. Milič ima dobre hiše, staro hrvaško kri in pošteno dušo. Niso ravno velikaši, ampak slivarji, toda dobri gospodarji, vrli junaki, pobožni ljudje, nikdo jim ne more kaj reči. Zrinjska gospoda so njihovi veliki prijatelji in zaščitniki. Jaz in Tomov oče sva se v mladosti pobratila. Ko sem se oženil s svojo prvo ženo, Veroniko Stubiško, Bog ji daj dobro, bil mi je Ivan za druga; oba sva služila gospodu Zrinjskemu, oba sva bila skromna plemiča. Ko sem bil Zrinjskemu oskrbnik v Lukavcu, se mi je pripetila velika neprilika. Zgodila se je bila nesreča, a jaz sem že potrosil ves denar. Odkod naj vzamem denarja? Povem to pobratimu. In kaj stori on? Zastavi eno izmed svojih posestev, prinese mi dve vrečici rumenih cekinov in da mi jih brez poroštva, brez obresti na pošteno ime. Rešil me je. Ni bil to pošten človek? Bog mi je pomagal. Postal sem bogat, postal velikaš, plačal sem nazaj cekine — a ostal je dolžnik, ker, to veš sama, tako pošteno srce se ne poplača z zlatom. Nikdar se mi ni nudila prilika, da poplačam dolg. Ivan je umrl in postavil mene za varuha svojemu edincu. Sveta, presveta je ta dolžnost. Ne mogel bi iti mirno v grob, ako se ne rešim dolga, ako ne osrečim varovanca. Tomo se je vrgel po očetu. Poštenjak, kremenjak je in vreden, da postane srečen. A kje je sreča, vprašam? Mar na zborih in sodiščih, kjer se gospoda trga, kakor psi za kost? Morebiti na krvavem bojišču, kjer ti visi življenje na lasu? Slava cvete tu, da, a slava ni sreča. Jedini vrt sreče, draga snaha, je dom, kjer te pričakuje zvesta žena; tvoja hiša je kakor božja cerkev, a žena je v nji angelj varuh, seveda če si dobro naletel. Na ženskem srcu minejo vse skrbi in težave, da, in skozi ženine solze ti seva raj božji. Zato tudi vodim moško mladino pod vaš sladki jarem, ako se ji prikažejo brki ,da ne živi, kakor divji cigani. Oženil sem tudi Stepka. Ti veš, kakšen je ta nemirnež in da mu včasih ženska vrvica ne škodi. Dobro sem zadel, hvala Bogu, ker ste vi Heningovice dobre deklice. Glej, zdaj sem pri kraju. Umevaš li, snaha?"

"Vaše besede mi niso povsem jasne, dragi oče."

"Ali se ti nič ne jasni, kaj? Čakaj, da ti posvetim. Naj postane li Tomo tvoj svak?"

"Ali naj vzame Zofko?" vpraša začudeno Marta.

"Katero drugo pa? Ve starejše ste se pomožile, a Stazšika in Katica sta komaj zlezli iz zibke."

"A kako ste prišli na Toma."

"Ne razumem vas, gospod tast."

(Dalje prihodnjič)

Kalifornijski vinorejci so dobili podporo

Washington, 16. avgusta. — Farmerski vladni odsek je odobril $1,000,000 posojila kalifornijski zadrugi vinorejcev. Posojilo je izposlovala njih zastopnica Mrs. Mabel Willebrandt, ki je bila prej asistentka generalnega državnega pravdnika. Suhači, zlasti pa Metodistovske cerkve močno kritizirajo to posojilo, ki je, kakor pravijo, načelno nasprotstvo s prohibicijo, ker se bo dalo kalifornijskim vinorejcem podporo za pridelovanje vina.

MALI OGLASI

Restavrant
se da v najem z vso opremo, blizu tovaren. Poizve se na 1315 E. 49th St. (195)

Dve sobi
se dasta v najem, prost vhod. 1203 Addison Rd. (195)

Stanovanje
se da v najem, 7 čednih in prostornih sob; furnez in vse druge udobnosti; tudi garaža se dobi. 1123 E. 74th St. Ključ se dobi zgorej, ali pa na 1072 Addison Rd. (avg. 18, 20)

Dekle dobi delo
za hišna opravila; se gleda več na dober karakter kot na plačo. 976 Eddy Rd., Tel. EDdy 4677-W.

Dvoje stanovanj
se da v najem, vsako po 5 sob, spodaj, spredaj, eno pa zadej; vse na novo prenovljeno. Jako poceni. Vpraša se na 1097 E. 71st St., suite 6. (196)

Stanovanje se odda
6 sob, kopališče, furnez, klet pod vso hišo, hiša sama zase. 1161 E. 61st St. (195)

Dve sobi se oddasta
v najem. Jako lepe sobe. 1187 E. 61st St. (195)

Dve opremljeni sobi
se oddasta za fante; prost vhod, posebno kopališče. Oglasite se na 1356 E. 53rd St. spodaj, zadej. (195)

OGLEJTE SI
novo otvorjeni dom, zgrajen po slovenskem stavbeniku Aug. Kaušku, na 18321 Neff Rd. Odprta za ogled vsak dan od 2. do 9. ure zvečer.

Oglasi v "Ameriški Domovini" imajo vedno dober vspeh.

BLASCO IBANEZ

Za čast in ljubezen

ZA "AMERIŠKO DOMOVINO" PREVEL A. ŠABEC

Z zoro naslednjega dne je prijadral v bližino Palerma. Ferragut je ukazal poviti jadra, jadrnico je poveril nekemu mornarju, sam pa je odšel v kabino, da za nekaj časa leže. Toda kmalu so ga prebudili glasovi, ki so kričali na krovu: "Kje je kapetan?"

Iz čolniča, ki je pravkar priplul in pristal pri jadrnici, je stopilo na jadrnico več mornarjev. Med njimi je bil tudi lastnik jadrnice, da zopet prevzame poveljstvo na nji in da jo pripelje nazaj v luko.

Ferragut je šel na krov, nato pa stopil v čoln, da bi se prepeljal na kopno. Neki človek, ki je imel, kakor se je videlo, velik vpliv na brodolastnika, je sel poleg Ferraguta.

"Vi ste bili že menda obveščeni o tem, kar se je zgodilo," je rekel tujec, medtem ko sta veslarja veslala proti kopnemu. "Ti prokleti banditje! Ti mandolinisti!"

Ulisej je, ne da bi sam vedel, čemu, prikimal z glavo, da ve. Ta rdečelični človek, neapeljski meščan, ki je sedel poleg njega, je bil Nemec, eden izmed doktoričnih agentov, o čemer ni bilo dvoma.

Pol ure pozneje je skočil Ferragut iz čolna na kopno. Njegovemu nemškemu spremljevalcu se je pričelo zdaj tudi nekam muditi in želel se je čimprej raziti s Ulisejem. Ko je čul, da namerava Ulisej takoj oditi v Neapelj, se je tujec nasmehnil:

"Da, prav imate. V dveh urah odpelje prvi vlak . . ."

Kmalu nato je Nemec odšel.

Kapetan se je čudoma čudil, ko se je šetal po ulicah mesta Palerma. Ljudje so se zbirali v skupine in poslušali, ko je ta ali drugi glasno čital iz novin. Raz mnogih poslopij so visele narodne zastave, poleg njih pa so plapolale francoske, angleške in belgijske.

Ko je dospel na kolodvor, je izvedel resnico, na katero je namigaval poprej njegov spremljevalec: Italija se je nahajala od sinoči v vojni s centralnimi silami.

Ulisej je občutil nekak nemir, ko je pomislil na svojo vlogo, katero je pravkar odigral v Sredozemskem morju. Če bi vsi ti ljudje, ki so zdaj navdušeno pozdravljali zavezniške zastave, izvedeli, kaj je storil in kje je bil in če bi se vrgli nanj?! . . . Zato se je zadovoljno oddehnil, ko je sel v vagon vlaka, ki ga je imel odpeljati v Neapelj . . . Spet bo videl Freyo . . . Bilo je dovolj, da se je nje spomnil, pa je takoj zatemnilo vse njegovo kesanje.

Pot je bila dolgotrajna in težavna. Vlak je včasih stal po cele ure, da je dal prostora drugim vlakom, polnih vojaštva in vojnega materijala. Na vseh postajah je bilo vsepolno vojakov v popolni bojni opremi in na tisoče in tisoče navdušenih ljudi.

Po oseminštirideseturnem potovanju je Ulisej končno dospel v Neapelj . . . Kočija, s katero se je peljal od postaje do stare palače, v kateri je stanovala Freya z doktorico, se je pomikala s polževo naglico naprej.

Ko je stopil v vežo palače, je srečal vratarico, ki mu je na njegovo vprašanje odgovorila:

"Dam ni več tukaj . . . Nenadoma sta odpotovali s Karlom, svojim tajnikom."

Nato mu je pričela praviti o podrobnostih tega njihovega "bega," in sicer mu je vse to pripovedovala z nekim sovražnim, zlobnim usmevom na ustnih.

Stara matrona, razjarjena vsled odhoda teh "Nemkinj," je že tudi v Ferragutu videla nemškega špijona in premišljala je že, ali ne bi bilo prav, če ga ovadi. Končno pa ga je vendar iz profesijonalne vljudnosti obvestila, da je mlajša in simpatičnejša, plavolasa "signora" mislila nanj, ko je odpotovala.

"Poverila mi je vašo prtljago, ki je zdaj v moji loži."

Ulisej se je požuril, da čimprej odide. Namenil se je, da pošlje koga po svoje kovčege. Pozval je zopet fijakerja ter mu naročil, naj ga odpelje v hotel Santa Lucia. Kak udarec!

Ko ga je vratar hotela zagledal, je naredil gesto iznenadenja. Prej kakor je mogel poprašati vratarja po Freyi — zakaj bil je gotov, da se je preselila od tam nazaj v ta hotel, — mu je vratar dejal:

"Gospod kapetan, vaš sin je dospel sem, ker se je nadejal, da vas najde tu."

Ferargut je začuden vprašal: "Kakšen sin?"

Vratar pa se je za hip odstranil, nato pa se vrnil s knjigo tujcev ter mu s prstom pokazal mesto, na katerem je stalo črno na belem: "Esteban Ferragut, Barcelona." Ulisej je spoznal pisavo svojega sina in neka težka tesnoba mu je legla na srce.

Bil je tako presenečen, da ni rekel niti besede, medtem ko je vratar nadaljeval:

"To je simpatičen in inteligenten mladenič. Večkrat sem ga zjutraj spremljal ter mu razkazoval mesto . . . Šel je k najemnikom vaše ladje . . . Povsod je povpraševal za svojega očeta. Končno pa, to je bilo sinoči, ko je bil prepričan, da ste se vrnili v Barcelono, je tudi on odšel . . . Da ste prišli pred dvanajstimi urami, bi ga bili dobili še tu."

Drugega ni vedel vratar o njem ničesar. Ker je imel baš opravka z nekim gostom iz Južne Amerike, ni mogel vratar pozdraviti mladeniča, ko je slednji odhajal iz hotela.

"Vaš sin še sam ni prav vedel, kako bo potoval: ali s parobrodom do Marseilla, ali z železnico do Genove, nakar bi se tam ukrcal za Barcelono . . .

Nato je Ferragut želel izvedeti, kdaj je njegov sin Esteban dospel. Vratar je pogledal v knjigo ter mu povedal dan sinovega prihoda. Ferragut je nekaj časa premišljeval, nato pa se je udaril z dlanjo po čelu: mladenič, ki ga je videl izstopati iz kočije pred hotelom oni večer, ko je bil na svojem potu, da prevzame poveljstvo nad jadrnico, ki je imela natovoriti nemške podmornike z gasolinom in oljem, je bil — njegov sin . . .

Mladi Telemah

Vsakokrat, kadar se je parnik Mare Nostrum vračal v Barcelono, se je polastilo mladega Estebana Feraguta neko navdušenje. Ob takih prilikah je vedno odhitel na ladjo k svojemu očetu, prebrskal vse na ladji, končno pa se zatekel v kuhinjo k stricu Aragolu. Hotel je postati mornar, kakor je bil njegov oče, toda bil je primoran obiskovati gimnazijo ter se učiti latinščino, kakor da je latinščina na mornarju potrebna!

Drugega si ni želel, kakor da čim prej dovrši gimnazijske šole, nakar vstopi v mornariško šolo, položi izpit za drugega pomorskega oficirja, nakar bo njegovo mesto na poveljniškem mostiču Mare Nostruma, poleg njegovega očeta.

Mladi Esteban se je divil samo dvema predmetoma na svetu: morju in kapetanu Ferragutu. Od svojega očeta je podedoval krepko, visoko postavo, kakršno imajo junaki ljubezenskih romanov.

Ko je bil še zelo majhen, je često videl svojo mater, kako je plakala v resignirani žalosti. Nekoliko let zatem je že natančno vedel, kot pred časom dozoreli mladenič, kakšni odnošaji obstojajo med moškim in žensko in slutil je, da je bila vseh materinih solz in žalosti vzrok očetova lahkomiselnost in nezvestoba.

Kot edino dete je Esteban oboževal svojo mater, toda nič manj se ni divil svojemu očetu, zato mu je oproščal vse njegove grehe. Njegov oče je bil zanj najboljši in najlepši človek na svetu. Nekega dne, ko je deček brskal po očetovi omari, je našel notri veliko število fotografij, na katerih so bile upodobljene lepe ženske raznih dežel sveta. Vse te ženske so morale biti blazno zaljubljene v kapetana Uliseja Ferraguta. Oh, Esteban ne bo mogel nikoli doseči tega triumfatorja, kateremu je dolgoval svoje življenje!

Ko je prispel parnik Mare Nostrum iz Neaplja v Barcelono brez Ferarguta, se ni mladenič temu niti najmanj čudil.

Antonio, Ferragutov drugi oficir, je stvar pojasnil: Ferraguta so zadržali v Neaplju važni opravki in zdaj utegne vsak čas dospeti.

Esteban se je razžalostil, ko je videl, da pripisuje njegova mati tej očetov odsotnosti neko posebno važnost. Nesrečna žena je imela vselej solzne oči in videlo se je na prvi pogled, da je pobita in žalostna. S svojim ženskim instinktom je slutila bližnjo nesrečo. Zato je sklenila, da takoj naslednjega dne pozove Antonija, da izve od njega kaj natančnejšega.

Mladi Telemah ni bil prisoten pri tem sestanju, toda prisluškoval je za zaprtimi vrati in čul nekatere besede, ki so bile glasneje izgovorjene. Največ je govorila njegova mati, Antonio pa je skoro vedno ponavljal eno in isto: "Jaz ne vem . . . Kapetan utegne dospeti vsak čas . . ."

Toda ko je odšel Antonio iz hiše, je dal duška svoji jezi. Jezil se je na svojo naravo, ki mu ni dala, da bi lagal. Premišljeval je, da-li ni kaj preveč rekel. Ta kapetanova žena je imela spretnost preiskovalnega sodnika za izmamiti skrivnosti . . .

Zvezer pri večerji je mati komaj izpregovorila besedo. Tekom vse večerje so se ji roke nervozne tresle in svojega sina je gledala z nekim tragičnim pomilovanjem, kakor bi slutila, da bodo očetovi grehi padli na sinovo glavo. Izprva se je izogibala odgovorov na sinova vprašanja, potem pa je nenadoma kriknila:

"Tvoj oče naju zapušča . . . Tvoj oče naju je pozabil. . ."

Ob teh besedah je odšla iz obednice, da bi se na samem razjokala.

Mladenič je te noči slabo spal. Zadivljenje, ki ga je občutil do svojega očeta in neki občutek moške solidarnosti, vse to mu ni dovoljevalo, da bi polagal največjo važnost na materine solze. Njegova mati ni bila na višku svojega poslanstva: saj ni bila majhna stvar, biti žena takega človeka, kakršen je kapetan Ferragut! Toda on, Esteban, bo posredoval in iznesel resnico na dan.

Naslednjega dne je odšel deček na Mare Nostrum, kjer je posetil strica Karagola v njegovi kuhinji.

Kuhar je takoj pričel mešati svoje slovite pijače, čim je ugledal mladega gospodiča, in pričela sta piti. Ko sta do polovice izpraznila svoje čaše, je pričel mladi Telemah govoriti o svojem očetu. Kuhar je zamahnil z roko, kakor da izraža želja, naj se o tem ne govori.

"Tvoj oče se bo vrnil, Esteban, —" je rekel kuhar. "Vrnil se bo, toda ne vem, kdaj. Gotovo pa pozneje, kakor pravi Antonio."

Po teh besedah je Karagol izpraznil svojo čašo ter jo takoj iznova napolnil.

Polagoma se je starec razgrel in začel brbljati. Toda vendar se je tekom svojega pripovedovanja spretno omejeval in predaval Ferragutovemu sinu o morali. To moralo je razlagal na svoj način in se često prekinjal, da je mogel nastavljati čašo na usta.

"Esteban, sinko moj, spoštuj svojega očeta! Glej ga kot mornarja. Bodi dober in pravičen ljudem, katerim boš enkrat zapovedoval . . . Toda varuj in izogibaj se žensk!"

Ženske! Ženskam se ima zahvaliti svet za vse zlo in nesrečo! Vse je podvrženo njihovi peklenski moči.

"Veruj mi, sinko, v tem pogledu nikar ne posnemaj svojega očeta!"

Starec je zdaj preveč rekel, da bi se mogel umakniti nazaj, zato je povedal še ostanek. Tako je Esteban izvedel, da se je kapetan zadnje čase mnogo družil v Neaplju z nemo damo in da je bila samo ta dama vzrok njegove odsotnosti, vse drugo pa so prazni izgovori.

"Ali je lepa?" je vprašal radovedno deček.

"Zelo lepa," je odgovoril Karagol. "In kakšen blagodejen vojn izhaja iz nje! . . . In kako krasne so njene obleke! . . ."

Esteban je imel istočasen občutek ponosa in zavisti. Zopet se je zadivil svojemu očetu, toda to zadivljenje je trajalo samo trenotek. Deček se je zamislil, dočim je kuhar nadaljeval:

"Njega ne bo. Jaz vem, kaj so te elegantne in parfumirane ženske; pravi demoni! . . . Kadar te pograbijo človeka, ga ne izpuste in mu zarijejo globoko v kožo svoje nohte . . . Treba jim je posekati roke, če hočeš, da izpuste svoj plen . . . Mi pa ležimo zdaj tako brez dela, dočim se bodo drugi nabrali zlata. . ."

In izpil je na dušek, kar je še ostalo v njegovi čaši.

Medtem pa se je v dečkovi glavi porodila velika misel, ki ga je blagohotno opajala: Kaj, ko bi šel v Neapelj in poiskal očeta?

Vtem trenotku se mu je zdelo vse mogoče. Svet je bil v rožnatih barvah, kakor vedno, kadar ga je gledal v pogovoru s stricem Karagolom.

Toda nekoliko ur pozneje je občutil Esteban veliko bojazen, ko je pomislil na svidenje s svojim očetom. Kako ga bo oče sprejel? In kako naj mu pojasni to potovanje v Neapelj? In deček je zadrhtel, ko je v duhu ugledal mrko lice in namršene obrvi svojega očeta, kapetana Ferraguta.

Nato se ga je polastilo neko zaupanje. On, Esteban, se ne bo bal govoriti s svojim očetom. Rekel mu bo, da je prišel v Neapelj, da ga odvede od tam, da ga iztrga nevarnosti, ki nanj preži. Tako dela vsakdo, ki vidi svojega prijatelja v nevarnosti. Morda se bo oče razjezil, morda ga bo pretepel, toda končno mu bo vendar odpustil.

Očetov značaj je našel v sinu svoj odlok. Pot bo morda nezmiselna in nevarna. Tem bolje! Razlog več, da se to potovanje podvzame. On, Esteban, je mož in ne sme poznati strahu!

Petnajst dni se je pripravljal na ta beg. Za denar ga ni skrbelo. Dona Cinta, njegova mati, mu ga ni nikoli odrekla, sicer pa tudi ni bilo težko položiti roko na šop njenih ključev . . . Neki parobrod, star sicer, ki pa je imel to prednost, da je na njem poveljeval prijatelj njegovega očeta, je pristal v luki in ima jutri odriniti v Italijo.

Ta kapetan je drage volje sprejel na krov sina svojega prijatelja. Dejal je, da kapetani vedno radi drug drugemu izkazujejo take usluge, in če Ulisej Ferragut pričakuje v Neaplju svojega sina — kakor mu je Esteban dejal — tedaj se ne bo izgubljajo časa z birokratskimi formalnostmi.

Naslednjega dne se je Esteban, ki je imel pri sebi tisoč peset, katere je našel v predalu mize svoje matere, ukrcal na to ladjo. Vsa njegova prtljaga je obstojala iz malega kovčega, katerega je z največjo opreznostjo odnesel iz hiše.

Iz Genove je šel v Rim, od tam pa v Neapelj. Potoval je s svojo mladeniško samozavestjo in z italijanskim besednjakom v žepu. Edina pozitivna smernica, ki ga je vodila na tem potovanju, je bilo ime hotela Santa Lucia, kateri hotel mu je stric Karagol označil kot bivališče njegovega očeta.

V Neaplju je nekoliko dni zaman iskal kapetana, svojega očeta. Poverjeniki one tvrdke, ki mu je izročila svoj tovor, so menili, da se je tudi kapetan sam s tovorom vrnil v domovino.

Ko je izprevidel brezkoristnost svojega iskanja, se je Esteban prestrašil. Nikakega dvoma ni bilo, da se je moral kapetan med tem vrniti v Barcelono. In ob tem času se je deček spomnil tudi svoje matere, ki je gotovo mnogo plakala, ko je prečitala pismo, katero ji je Esteban pustil, ko je skrivaj pobegnil od nje.

In da je bila njegova nesreča še popolnejša, je napovedala Italija Nemčiji vojno ter se postavila na stran zaveznikov. Kaj naj še dela mladi Španec v tej deželi . . .? In nekega lepega jutra ga je zmanjkalo. . .

(Dalje prihodnjič)

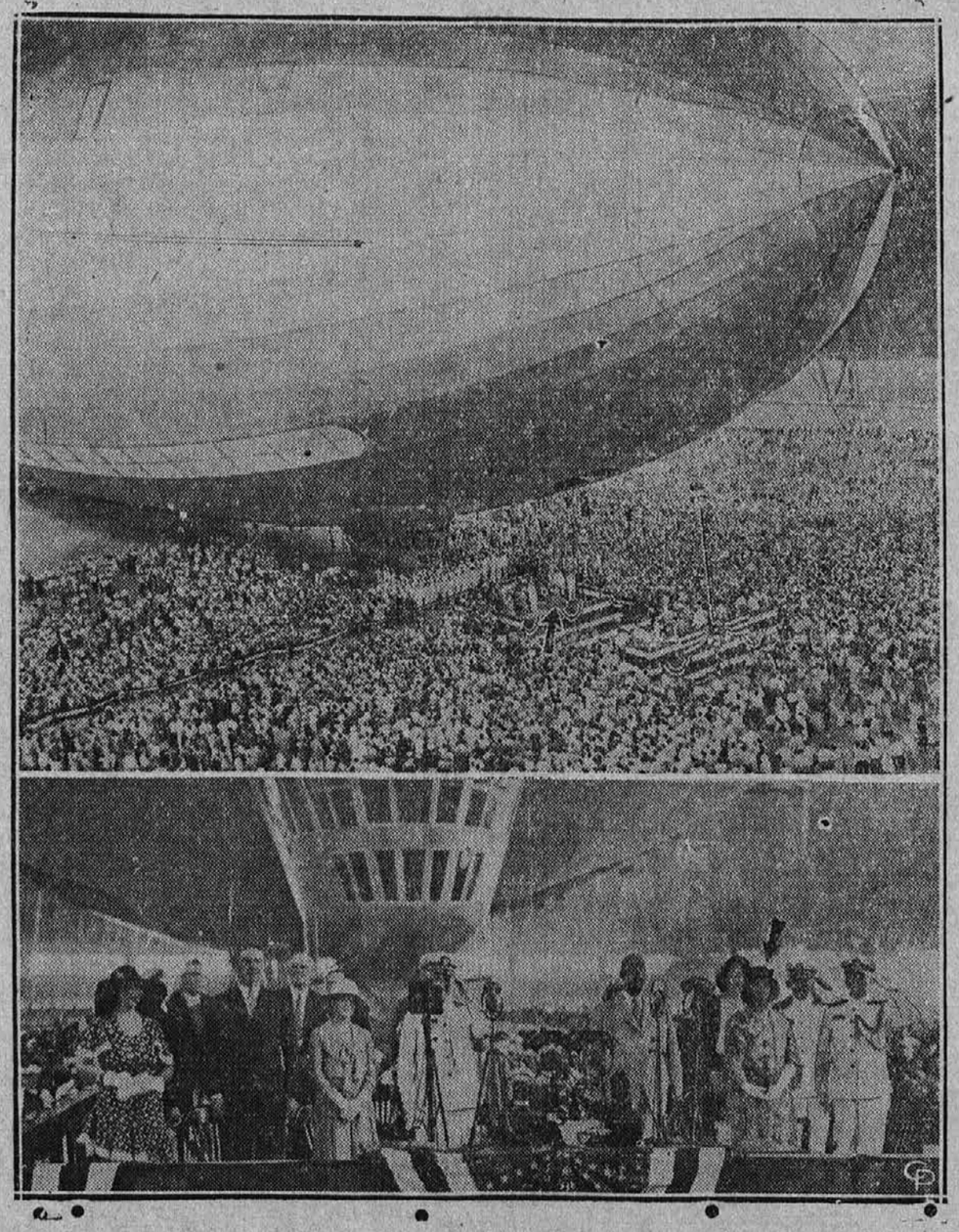

Prizori iz slavnosti v Akronu, ko je Mrs. Hoover krstila največji zrakoplov na svetu, "Akron."

DOBER PREMOG!
Točna postrežba!
The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD.
Stari Cimpermanovi prostori
HEnderson 5798
FRANK ARKO, zastopnik

Frank V. Opaskar
ODVETNIK
1119 HIPPODROME BLDG.
MAin 3785
Ob torkih, četrtkih in sobotah zvečer od 6. do 8. ure na E. 93d St. in Union Ave.
OB SREDAH IN PETKIH
1106 E. 64th St.
Res. Tel. YEllowstone 0705-W

MESO! MESO!
Vedno velika zaloga svežega in suhega mesa. Prijazna postrežba in zmerne cene.
MARTIN FRANK
St. Clair-106th St. Market
GLenville 5994

Baby's off to slumberland

Ena materinih najbolj važnih dolžnosti je, da gleda na to, da so blenketi, nočne obleke, čevlji, plenice in vse drugo je v stiku z otrokovo nežno kožo, ne samo mehki in lepi, ampak tudi brez vprašanja čisti.

Ti bi morali biti oprani doma v—Maytagu! Potem bo mati zagotovljena, da bo vsaka bombaževina, volna ali svila higijenično čisto omita.

Zavoljo otroka in vas, POKLIČITE za poskusno pranje ali likanje ali oboje. Če se Maytag sam ne proda, ne obdržite ga. Nikoli ne boste zamudili lahkih obrokov.

THE MAYTAG COMPANY
Ustanov. 1893 NEWTON, IOWA

MAYTAG NOW MAKES A WASHER MODEL "F" (NOT ILLUSTRATED) THAT SELLS FOR LESS THAN $100

TUNE IN — Enjoy the Maytag Radio Hour over N. B. C. Coast to Coast Blue Network—Every Monday, Daylight Saving Time, 9:00 P.M., E. T.—8:00 C.T.—7:00 M.T.—6:00 P.C.T. Standard time is 1 hour earlier.

20-42

MAYTAG SALES CO.
35 Colonial Arcade
CHerry 3442

GRDINA FURNITURE CO.
6019 St. Clair Ave.
Tel. HEnderson 2088
15301 Waterloo Rd.
Tel. KEnmore 1235

KREMZAR FURNITURE CO.
6108 St. Clair Ave.
Tel. ENdicott 2252

MANDEL HARDWARE
15704 Waterloo Rd.
Tel. KEnmore 1282

THE Maytag WASHER-TABLE IRONER

Z gasolinskim motorjem za domove brez elektrike

20-37